

KÜLTÜREL MİRAS: SİSTEMATİK LİTERATÜR İNCELEMESİ

Cultural Heritage: A Systematic Literature Review

Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ

Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi

hhhalac@eskisehir.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-8046-9914

Öğr. Görevlisi Fikret BADEMCİ

Fırat Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek YO

fikretbademci@gmail.com

Orcid ID: 0000-0003-4860-9416

Öz

UNESCO, ICOMOS, ICCROM gibi kültürel mirasların korunması, yaşatılması ve geleceğe aktarılmasında önemli rol oynayan uluslararası örgütler yapmış oldukları çalışmalar ile insanların kültürel miras konusundaki bilinç ve farkındalıklarını arttırmaya çalışmaktadır. Bu kuruluşlar ayrıca araştırmacıların kültürel miras konusunda çalışmalar yapmalarını destekleyerek konunun bilimsel literatürünün gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu durum bilim dünyasında kültürel miras çalışmalarının arttırılmasına olanak sağlamaktadır. Bu derleme çalışma, kültürel miras ile ilgili yazılmış tezleri eğitim, tanıtım, bilinçlendirme ve farkındalık bağlamında sistematik bir biçimde ayrıntılı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın kapsamı Türkiye’de YÖK’ün kuruluşundan itibaren yazılmış olan tezlerin bulunduğu Ulusal Tez Merkezi internet sitesi olarak belirlenmiştir. Ulusal Tez Merkezi internet sitesinde yer alan gelişmiş tarama bölümünde kültürel miras anahtar kelimesinin eğitim, tanıtım, bilinçlendirme ve farkındalık anahtar kelimeleriyle oluşturulan farklı kombinasyonlar sonucunda ortaya çıkan tezler detaylıca incelenmiştir. İnceleme sonucunda yüksek lisans tezlerinin yoğunluğu dikkat çekerken tezlerde farklı yöntemlerin kullanıldığı ve bu yöntemler içerisinde en çok görüşmenin tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Kültürel Miras, Bilinçlendirme, Tanıtım, Farkındalık, Tezler

Abstract

International organizations such as UNESCO, ICOMOS, ICCROM, which play an important role in the protection, preservation and transfer of cultural heritage to the future, try to increase the consciousness-raising and awareness of people about cultural heritage with their work. In addition, it supports researchers to work on cultural heritage and contributes to the scientific study of the subject. This situation allows to increase cultural heritage studies in the world of science. This review aims to systematically examine the theses written on cultural heritage in the context of education, promotion,

consciousness-raising and awareness. The scope of the study has been determined as the National Thesis Center website where the theses, in Turkey, made since the establishment of YÖK are located. In the advanced screening section on the website of the National Thesis Center, the theses resulting from the different combinations of the cultural heritage keyword education, promotion, consciousness-raising and awareness were examined in detail. As a result of the examination, it was seen that while the intensity of master's theses was noteworthy, different methods were used in the theses and interview was the most preferred among these methods.

Keywords: Cultural Heritage, Consciousness-raising, Promotion, Awareness, Education, Thesis.

Giriş

Kültürel miras, “geçmişten miras alınan ve farklı nedenlerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak var olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünü” şeklinde tanımlanmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009). Kültürün bir miras olarak nitelendirilmesinin temelinde toplumlara ait olan değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması yatmaktadır (Kurtar ve Somuncu, 2013). Kültürel miraslar insanlara toplumların geçmişlerine somut ve somut olmayan veriler sunmaktadır. Bu bağlamda, kültürel mirasların tanınması ve korunması aynı zamanda toplumların tarihlerinin geçmişlerinin tanınması ve korunması anlamını taşımaktadır (Akay, 2006; Endresen, 1999).

Kültür farkındalığı bireylerin kültürel değerlerinden haberdar olma anlamını taşımaktadır (Mokrane, 2020). İnsanların kültürel miras konusundaki farkındalık eksikliği beraberinde insanların kültürel miras koruma sürecinin dışında kalmasını getirirken bu durum da kültürel mirasların zarar görmesine yok olmasına, neden olmaktadır (Shankar ve Swamy, 2013). Kültürel mirasların gelecek kuşaklara aktarılmasında kültürel farkındalığın artırılması ve bilinçlendirme büyük önem taşımaktadır. Bilinçlendirme ve farkındalığın artırılmasında ise tanıtım ve eğitim çalışmaları ön plana çıkmaktadır. Bu tür çalışmalar hem ulusal hem de uluslararası örgütler tarafından desteklenmekte ve bilimsel çalışmalara konu olmaktadır. Çalışmanın amacı, Türkiye’de bulunan üniversitelerde kültürel miras ile ilgili yazılmış tezleri eğitim, tanıtım, bilinçlendirme ve farkındalık bağlamında sistemik bir biçimde incelemektir. Çalışmanın kapsamı Türkiye’de YÖK’ün kuruluşundan itibaren yazılmış olan tezlerin bulunduğu Ulusal Tez Merkezi internet sitesi olarak belirlenmiştir. Site içerisindeki gelişmiş tarama bölümünde kültürel miras anahtar kelimesinin “eğitim”, “tanıtım”, “bilinçlendirme” ve “farkındalık” anahtar kelimeleriyle oluşturulan üçlü kombinasyonlar sonucunda ortaya çıkan tezler yıl, tür, alan ve yöntem bağlamında incelenmiştir.

Materyal ve Yöntem

Literatürde 3 tür derleme çalışması görülmektedir (Moule ve Goodman, 2009; Gerrish ve Lacey, 2010). Bunlardan bir tanesi de sistemik literatür taramasıdır. Sistemik literatür taraması, bir konu ile ilgili yayınlanmış tüm çalışmaların kapsamlı bir şekilde taranması, farklı türde dahil etme ve hariç tutma kriterleri sonucunda derlemeye dahil

edilecek yayınların belirlenmesi, bu yayınların değerlendirilmesi, eleştirel bir analiz yapılarak benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulmasıdır (Burns ve Grove, 2007; Karaçam, 2013). Sistematik literatür çalışmaları önemli araştırma projeleri arasında yer almaktadır. Bu yöntemi önemli kılan husus belirli bir protokol dahilinde bir konu üzerindeki tüm araştırmaların incelenmesidir. Sistematik literatür taramaları çoğunlukla bilimsel bilgiler içermekte ve güçlü kanıtlar üretmektedir. Bu durum sistematik literatür taramalarının önemini ön plana çıkartmaktadır (Karaçam, 2013).

Araştırma Türkiye’deki üniversitelerde yazılan tezlerin yer aldığı Ulusal Tez Merkezi üzerinden gerçekleştirilmiştir. “Kültürel miras”, “farkındalık”, “bilinçlendirme”, “tanıtım” ve “eğitim” anahtar kelimeleri kullanılarak Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan tezlere ulaşılmıştır. Sistematik literatür taraması kapsamında öncelikle “kültürel miras” anahtar kelimesi tek başına taratılmış daha sonra “kültürel miras” anahtar kelimesi sabit kalmak ve “ve” bağlacı kullanılmak şartıyla diğer anahtar kelimelerle ikili ve üçlü kombinasyonlar oluşturulmuş; aranacak alan olarak “tümü” ve arama tipi olarak “içinde geçsin” seçenekleri işaretlenmiştir (Tablo 1.).

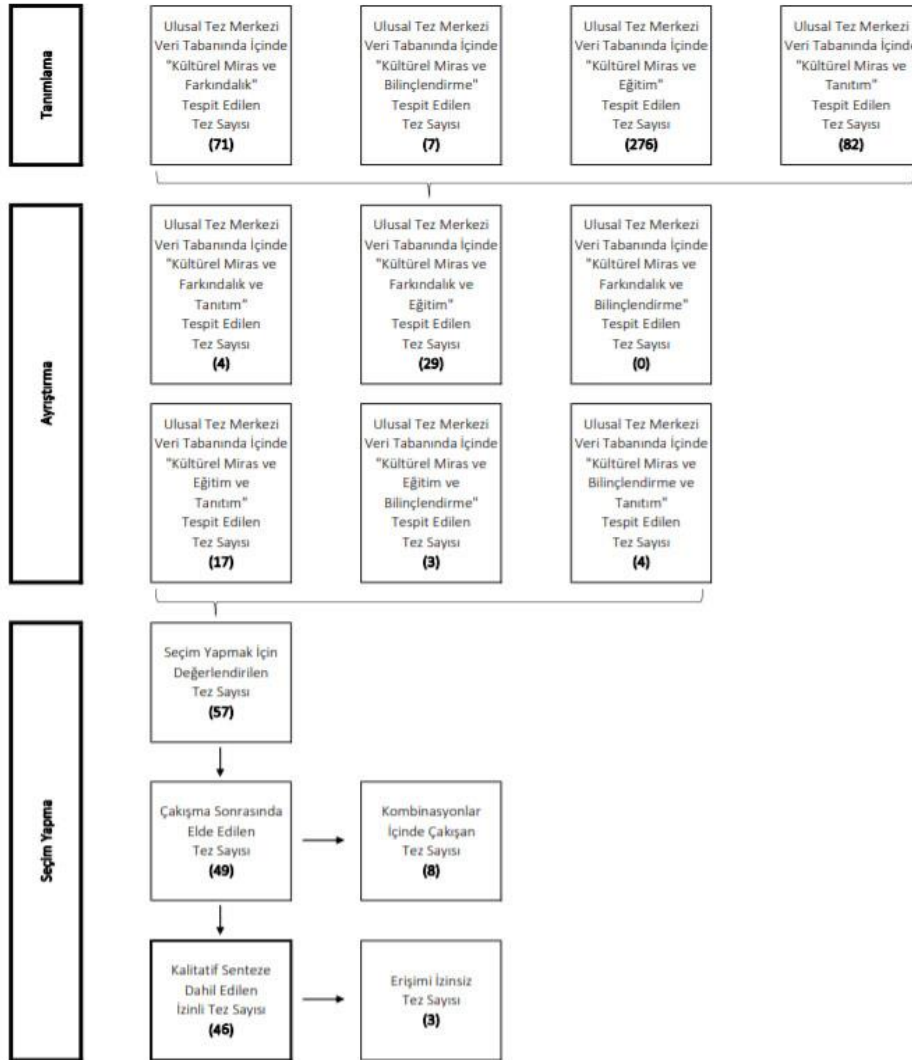
Tablo 1. Araştırmanın yönteminin gösterildiği tablo

Anahtar Kelime	Aranacak Alan	Yıl	Arama Tipi	Sonuç	
	Kültürel Miras	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	1599
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	61
	Farkındalık (F)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	7
	Bilinçlendirme (B)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	255
	Eğitim (E)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	77
	Tanıtım (T)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	4
	Farkındalık (F)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
	Tanıtım (T)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	16
	Eğitim (E)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
	Tanıtım (T)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	4
	Bilinçlendirme (B)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
	Tanıtım (T)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	24
	Farkındalık (F)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
	Eğitim (E)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	0
	Farkındalık (F)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
	Bilinçlendirme (B)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
ve	Kültürel Miras (K)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	3
	Bilinçlendirme (B)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	
	Eğitim (E)	Tümü	Tümü	İçinde geçsin	

Sistematik literatür taramasının evrenini Ulusal Tez Merkezi’nin gelişmiş tarama bölümünde aranacak kelime olarak “kültürel miras”, aranacak alan olarak “tümü” ve arama tipi olarak “içinde geçsin” seçenekleri işaretlendiğinde ortaya çıkan 1599 tez oluşturmaktadır.

Çalışmanın örnekleminin belirlenmesinde “kültürel miras” anahtar kelimesi sabit kalmak ve “ve” bağlacı kullanılmak şartıyla diğer anahtar kelimelerle ikili ve üçlü kombinasyonlar oluşturulmuş; aranacak alan olarak “tümü” ve arama tipi olarak “içinde geçsin” seçenekleri işaretlenmiştir. İkili kombinasyonlar “kültürel miras” ve “farkındalık” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 71 tez, “kültürel miras” ve “bilinçlendirme” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 7 tez, “kültürel miras” ve “eğitim” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 276 tez, “kültürel miras” ve “tanıtım” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 82 tezin varlığı tespit edilmiştir. Üçlü kombinasyonlarda ise “kültürel miras”, “farkındalık” ve “tanıtım” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 4 tez, “kültürel miras”, “farkındalık” ve “eğitim” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 29 tez, “kültürel miras”, “farkındalık” ve “bilinçlendirme” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 0 tez, “kültürel miras”, “eğitim” ve “tanıtım” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 17 tez, “kültürel miras”, “eğitim” ve “bilinçlendirme” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında 3 tez, “kültürel miras”, “bilinçlendirme” ve “tanıtım” anahtar kelimeleri birlikte tarandığında ise 4 tezin varlığı tespit edilmiştir (Tablo 2.).

Tablo 2. Sistematik literatür taramasının yönteminin gösterildiği tablo

Bulgular ve Yorumlar

Üçlü kombinasyon taramaları sonucunda toplam 57 teze ulaşılmıştır. Bu 57 tezin hangi lisansüstü eğitim derecesinde yazıldıklarına bakıldığında 51 tanesinin yüksek lisans, 5 tanesinin doktora 1 tanesinin de sanatta yeterlilik tezi olduğu görülmektedir. Tezlerin hangi yıllarda yazıldığına bakıldığında ise 2020 yılında 4 tane yüksek lisans 3 doktora, 2019 yılında 20 yüksek lisans 1 doktora, 2018 yılında 5 yüksek lisans, 2017 yılında 5 yüksek lisans, 2016 yılında 5 yüksek lisans, 2016 yılında 3 yüksek lisans, 1 doktora, 1 sanatta yeterlilik, 2015 yılında 3 yüksek lisans, 2014 yılında 2 yüksek lisans, 2012 yılında 4 yüksek lisans, 2009, 2005, 1994 ve 1992 yıllarında 1'er yüksek lisans tezinin yazıldığı görülmüştür (Tablo 3.). Tabloya bakıldığında son yıllarda çalışmaların arttığı görülmürken bu yıllar arasında 2013, 2011 ve 2010 yıllarında bu konularla ilgili yazılmadığı dikkat çekmektedir. Öte yandan tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans derecesinde olduğu görülmektedir. 2016 yılı ile birlikte yazılan tez sayısı 5 olmuş ve sonrasındaki 2 yıl da bu sayı devam etmiştir. 2019 yılında sayının zirveye ulaştığı görülmektedir.

Tablo 3. Sistemik literatür taramasında belirlenen tezlerin yayım yıllarının ver türlerinin gösterildiği tablo

		2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2012	2009	2005	1994	1992
K-F-T	Yüksek Lisans		2		1				1				
	Doktora												
	Sanatta Yeterlilik												
K-F-E	Yüksek Lisans	4	11	2	1	1	2	2	1				
	Doktora	2	1			1							
	Sanatta Yeterlilik					1							
K-B-T	Yüksek Lisans			1		1				1	1		
	Doktora												
	Sanatta Yeterlilik												
K-B-E	Yüksek Lisans			1	1	1							
	Doktora												
	Sanatta Yeterlilik												
K-E-T	Yüksek Lisans		7	1	2	1	1		2			1	1
	Doktora	1											
	Sanatta Yeterlilik												

Üçlü kombinasyon taramalarında tez konusu olarak farklı alanların olduğu görülmüştür. Alan seçimi tez yazarına ait olmakla birlikte bir tez için birden fazla alanın seçilebildiği görülmektedir. "Kültürel miras", "farkındalık" ve "tanıtım" taramasına bakıldığında coğrafya, eğitim ve öğretim, güzel sanatlar, halk bilimi, sahne ve görüntü sanatları ve şehircilik bölge planlama alanında tezlerin olduğu görülmektedir. "Kültürel miras", "farkındalık" ve "eğitim" taramasına bakıldığında arşiv, arkeoloji, bilgi ve belge yönetimi, coğrafya, eğitim ve öğretim, el sanatları, güzel sanatlar, halk bilimi, iç mimari ve dekorasyon, mimarlık, şehircilik bölge planlama, tekstil ve tekstil mühendisliği ve ziraat alanında tezlerin olduğu görülmektedir. "Kültürel miras", "bilinçlendirme" ve

“tanıtım” taramasına bakıldığında coğrafya, mimarlık, peyzaj mimarlığı, şehircilik bölge planlama ve turizm alanında tezlerin olduğu görülmektedir. “Kültürel miras”, “bilinçlendirme” ve “eğitim” taramasına bakıldığında coğrafya, mimarlık, peyzaj mimarlığı, şehir bölge planlama ve turizm alanında tezin olduğu görülmektedir. “Kültürel miras”, “eğitim” ve “tanıtım” taramasında bakıldığında ise arkeoloji, bilgi ve belge yönetimi, coğrafya, eğitim ve öğretim, güzel sanatlar, iletişim bilimleri, işletme, kamu yönetimi, müzecilik, müzik, peyzaj mimarlığı, şehircilik bölge planlama, turizm ve Türk dili ve edebiyatı alanında tezlerin olduğu görülmektedir (Tablo 4.). Bu taramalarda en çok sayıdaki tezin (18 yüksek lisans, 2 doktora tezi) eğitim ve öğretim alanında yazıldığı görülmüştür. Eğitim ve öğretim alanını, 8 yüksek lisans tezi ile coğrafya, 7 yüksek lisans tezi ile turizm, 6 yüksek lisans tezi ile şehir bölge planlama, 7 yüksek lisans tezi ile mimarlık ve 5 yüksek lisans tezi ile arkeoloji alanları takip etmektedir.

Tablo 4. Sistemik literatür taramasında belirlenen tezlerin yayım yıllarının ver alanlarının gösterildiği tablo

ANAHTAR KELİME	TEZİN KONUSU	TEZİN TÜRÜ	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2012	2009	2005	1994	1992
K-F-T	Coğrafya	Yüksek Lisans		1										
		Doktora												
	Eğitim ve Öğretim	Yüksek Lisans				1								
		Doktora												
	Güzel Sanatlar	Yüksek Lisans									1			
		Doktora												
Halk Bilimi	Yüksek Lisans									1				
	Doktora													
Sahne ve Görüntü Sanatları	Yüksek Lisans									1				
	Doktora													
Şehircilik Bölge Planlama	Yüksek Lisans		1											
	Doktora													
K-F-E	Arşiv	Yüksek Lisans												
		Doktora		1										
	Arkeoloji	Yüksek Lisans		2			1		1					
		Doktora												
	Bilgi ve Belge Yönetimi	Yüksek Lisans		1										
		Doktora												
	Coğrafya	Yüksek Lisans		2										
		Doktora												
	Eğitim ve Öğretim	Yüksek Lisans	4	2	2	1	1	2	2	1				
		Doktora	1				1							
	El Sanatları	Yüksek Lisans					1							
		Doktora												
	Güzel Sanatlar	Yüksek Lisans		1										
		Doktora												
Halk Bilimi	Yüksek Lisans		1											
	Doktora													
İç Mimarî ve Dekorasyon	Yüksek Lisans		1											
	Doktora													
Mimarlık	Yüksek Lisans	2	2											
	Doktora													
Şehircilik Bölge Planlama	Yüksek Lisans		2											
	Doktora													
Textil ve Textil Mühendisliği	Yüksek Lisans						1							
	Doktora													
Ziraat	Yüksek Lisans		1											
	Doktora													
K-B-T	Coğrafya	Yüksek Lisans			1									
		Doktora												
	Mimarlık	Yüksek Lisans										1	1	
		Doktora												
	Peyzaj Mimarlığı	Yüksek Lisans					1							
		Doktora												
Şehircilik Bölge Planlama	Yüksek Lisans					1								
	Doktora													
Turizm	Yüksek Lisans			1										
	Doktora													
K-B-E	Coğrafya	Yüksek Lisans			1									
		Doktora												
	Mimarlık	Yüksek Lisans				1								
		Doktora												
	Peyzaj Mimarlığı	Yüksek Lisans					1							
		Doktora												
Şehircilik Bölge Planlama	Yüksek Lisans					1								
	Doktora													
Turizm	Yüksek Lisans			1										
	Doktora													
K-E-T	Arkeoloji	Yüksek Lisans												1
		Doktora												
	Bilgi ve Belge Yönetimi	Yüksek Lisans		1										
		Doktora												
	Coğrafya	Yüksek Lisans		2	1									
		Doktora												
	Eğitim ve Öğretim	Yüksek Lisans				1				1				
		Doktora												
	Güzel Sanatlar	Yüksek Lisans												1
		Doktora												
	İletişim Bilimleri	Yüksek Lisans		1										
		Doktora												
	İşletme	Yüksek Lisans				1								
		Doktora												
Kamu Yönetimi	Yüksek Lisans		1											
	Doktora													
Müzecilik	Yüksek Lisans		1										1	
	Doktora													
Müzik	Yüksek Lisans		1							1				
	Doktora													
Peyzaj Mimarlığı	Yüksek Lisans					1								
	Doktora													
Şehircilik Bölge Planlama	Yüksek Lisans					1								
	Doktora													
Turizm	Yüksek Lisans		2	1	1			1						
	Doktora													
Türk Dili ve Edebiyatı	Yüksek Lisans									1				
	Doktora													

Üçlü kombinasyonlarda ortaya çıkan tezler karşılaştırılarak aynı tezin farklı kombinasyonlarda yer aldığı durumlarda her tezin literatür taramasında bir kez yer alması sağlanmıştır. Bu bağlamda 4 tezin birden fazla taramada yer aldığı görülmüştür. “Ünye ilçesinin doğal miras envanteri” tezi kültürel miras-farkındalık-tanıtım, kültürel miras-farkındalık-egitim ve kültürel miras-egitim-tanıtım taramalarında; “Somut olmayan kültürel miras ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı” tezi

kültürel miras-farkındalık-tanıtım, kültürel miras-farkındalık-eğitim ve kültürel miras-eğitim-tanıtım taramalarında; “Sürdürülebilir turizmin ilkeleri ve göstergeleri açısından Alaçatı (Çeşme/İzmir) turizminin değerlendirilmesi” tezi kültürel miras-eğitim-tanıtım, kültürel miras-eğitim-bilinçlendirme, kültürel miras-bilinçlendirme-tanıtım taramalarında; “Kent kimliğinin sürdürülebilirliği için peyzaj yönetim anlayışının geliştirilmesi: Bartın-Amasra örneği” tezi de kültürel miras-eğitim-tanıtım, kültürel miras-eğitim-bilinçlendirme, kültürel miras-bilinçlendirme-tanıtım taramalarında yer aldığı görülmüştür (Tablo 5.). Bu tezler taramalarda bir kez sayıldığında toplam 49 teze ulaşıldığı görülmektedir.

Tablo 5. Sistematik literatür taramasında belirlenen tezlerden erişime izin verilmeyen tezlerin gösterildiği tablo

	K-F-T	K-F-E	K-E-T	K-E-B	K-B-T
Ünye ilçesinin doğal miras envanteri (Koç, 2019)	X	X	X		
Somut olmayan kültürel miras ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı (Akcaoğlu, 2017)	X	X	X		
Sürdürülebilir turizmin ilkeleri ve göstergeleri açısından Alaçatı (Çeşme/İzmir) turizminin değerlendirilmesi (Bora, 2018)			X	X	X
Kent kimliğinin sürdürülebilirliği için peyzaj yönetim anlayışının geliştirilmesi: Bartın-Amasra örneği (Özdemir, 2016)			X	X	X

Çalışmanın sonraki aşamasında erişim izni olmayan çalışmalar örneklem dışı bırakılmıştır. Kültürel miras-eğitim-tanıtım taramasında yer alan “Türkiye'nin tanıtımına yönelik afiş tasarımları (1962-1992)” ve “Ören yerlerinde kazı sonrası bakım onarım ve sergileme sorunlarının karşılaştırmalı örnekler üzerinde incelenmesi” tezlerinin ve kültürel miras-farkındalık-eğitim taramasında yer alan “Ortaokul düzeyinde değer eğitimiyle bütünleştirilmiş STEM eğitimi uygulamalarının tasarlanması ve etkinliğinin değerlendirilmesi” tezinin erişim izni olmadığı görülmüştür (Tablo 6.).

Tablo 6. Sistematik literatür taramasında belirlenen tezlerden erişime izin verilmeyen tezlerin gösterildiği tablo

	K-F-T	K-F-E	K-E-T	K-E-B	K-B-T
Türkiye'nin tanıtımına yönelik afiş tasarımları (1962-1992) (Karaarslan, 1994)			X		
Ören yerlerinde kazı sonrası bakım onarım ve sergileme sorunlarının karşılaştırmalı örnekler üzerinde incelenmesi (Güç, 1992)			X		
Ortaokul düzeyinde değer eğitimiyle bütünleştirilmiş STEM eğitimi uygulamalarının tasarlanması ve etkinliğinin değerlendirilmesi (Çavdar, 2020)		X			

Erişim izni olmayan 3 tez de kapsam dışı bırakılarak 46 tez örneklem olarak belirlenmiştir. Çalışmada tez isimlerinin tekrarından kaçınmak için tez isimleri anahtar kelimelerin baş harfleri ile kodlanmıştır.

Ulusal Tez Merkezi üzerinden “kültürel miras”, “bilinçlendirme” ve “eğitim” anahtar kelimeleri ile arama yapıldığında sadece “Sanal gerçekliğin kültürel mirası korumada kullanımı, Salih Bozok villası örneği” (KBR-1) adlı 2017 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Bu tez çalışmanın sonraki bölümlerinde KBE-1 olarak isimlendirilmiştir (Tablo 7.).

Tablo 7. “Kültürel Miras”, “bilinçlendirme” ve “eğitim” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezin özellikleri

TEZİN KATEGORİSİ	TEZİN ADI	TEZİN TÜRÜ	TEZİN YILI	KOD
Kültürel Miras-Bilinçlendirme-Eğitim	Sanal gerçekliğin kültürel mirası korumada kullanımı, Salih Bozok villası örneği (Sürtücü, 2017)	Yüksek Lisans	2017	KBE-1

KBE-1 kodlu tezde kullanılan yöntemler incelendiğinde tezde yöntem olarak doküman analizi, modelleme ve uygulamanın kullanıldığı görölmektedir (Tablo 8.).

Tablo 8. “Kültürel Miras”, “bilinçlendirme” ve “eğitim” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezde kullanılan yöntem

TEZİN KODU	YÖNTEM		
	Doküman Analizi	Modelleme	Uygulama
KBE-1	X	X	X

Ulusal Tez Merkezi üzerinden “kültürel miras”, “bilinçlendirme” ve “tanıtım” anahtar kelimeleri ile arama yapıldığında sadece “Koruma ve kültür turizmi bağlamında İstanbul Tarihi Yarımada’da Bizans Dönemi mimari mirasının değerlendirilmesi”, (KBT-1) ve “Kentsel kültür varlıklarının değerlendirilmesine ve tanıtılmasına yönelik bir öneri: Buldan örneği” (KBT-2) adlı tezlere ulaşılmıştır. KBT-1 tezi 2005 yılında yayımlanmış bir yüksek lisans tezi iken KBT-2 tezi 2009 yılında yayımlanmış bir yüksek lisans tezidir (Tablo 9.). Tablodaki verilere bakıldığında iki tezin de yüksek lisans tezi olması dikkat çekmektedir.

Tablo 9. “Kültürel Miras”, “bilinçlendirme” ve “tanıtım” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerin özellikleri

TEZİN KATEGORİSİ	TEZİN ADI	TEZİN TÜRÜ	TEZİN YILI	KOD
Kültürel Miras-Bilinçlendirme-Tanıtım	Koruma ve kültür turizmi bağlamında İstanbul Tarihi Yarımada’da Bizans Dönemi mimari mirasının değerlendirilmesi (Özkan, 2005)	Yüksek Lisans	2005	KBT-1
	Kentsel kültür varlıklarının değerlendirilmesine ve tanıtılmasına yönelik bir öneri: Buldan örneği (Doğan, 2009)	Yüksek Lisans	2009	KBT-2

KBT-1 tezinde kullanılan yöntemler incelendiğinde tezde yöntem olarak yapı envanter fişi oluşturma, katalog oluşturma, rota belirlenmesi, harita ve grafik hazırlanması ve alan çalışması görölmürken KBT-2 tezinde doküman analizi ve rota belirlenmesi görölmektedir (Tablo.3.8.). Tablodaki veriler incelendiğinde iki tezde de rota oluşturulması göze çarpmaktadır.

Tablo 3. 1. “Kültürel Miras”, “bilinçlendirme” ve “eğitim” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerde kullanılan yöntem

TEZİN KODU	YÖNTEM					
	Doküman Analizi	Yapı Envanter Fişi Oluşturma	Katalog Oluşturma	Rota Belirlenmesi	Harita ve Grafik Hazırlanması	Alan Çalışması
KBT-1		X	X	X	X	X
KBT-2	X			X		

Ulusal Tez Merkezi üzerinden “kültürel miras”, “eğitim” ve “tanıtım” anahtar kelimeleri ile arama yapıldığında “Türk Gölge Oyunu’nda mûsikî” (KET-1), “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şiire kültürel bağlamda uygulamalı bir yaklaşım” (KET-2), “Bir kültür elçisi olarak profesyonel turist rehberinin turistlere aktarılan kültürel

değerlere katkısına yönelik turist algılamaları: Kapadokya örneği” (KET-3), “Kent kimliğinin sürdürülebilirliği için peyzaj yönetim anlayışının geliştirilmesi: Bartın-Amasra örneği” (KET-4), “Kazakistan’ın turizm potansiyeli ve geliştirilebilir turizm çeşidi olarak kültür turizminin incelenmesi” (KET-5), “Sürdürülebilir turizmin ilkeleri ve göstergeleri açısından Alaçatı (Çeşme/İzmir) turizminin değerlendirilmesi” (KET-6), “11 – 15 yaş arası çocuklarda ney eğitimi (Deneme)” (KET-7), “Gastronomik bir değer ve kültürel miras olarak mesir macunu” (KET-8), “Sinemada mesleki örgütlenmeler: BSB sinema eseri sahipleri meslek birliği örneği” (KET-9), “Somut olmayan kültürel miras kaynaklarının turizm çekiciliği kapsamında değerlendirilmesi: Türk kâğıt süsleme (Ebru) sanatı örneği” (KET-10), “Tarihsel kentlerin çevre sorunları çözüm önerileri ve halkın görüşleri: Safranbolu örneği” (KET-11), “Uşak ilinde jeositler, jeomorfositler ve başlıca problemleri” (KET-12) ve “Kültürel miras eğitiminde bit’in rolü ve ar mobil uygulama projesi” (KET-13) adlı tezlere ulaşılmıştır. KET-1 ve KET-2 tezleri 2012 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleri iken KET-3 tezi 2015 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezi, KET-4 tezi 2016 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezi, KET-5 tezi 2017 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezi, KET-6 2018 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezi, KET-7, KET-8, KET-9, KET-10, KET-11 ve KET-12 tezleri 2019 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleri ve KET-13 ise 2020 yılında yayımlanmış bir doktora tezidir (Tablo 11.). Tablodaki verilere bakıldığında 12 tezin yüksek lisans tezi olması dikkat çekerken 2020 yılında yazılan tek tezin ise doktora tezi olması dikkat çekmektedir.

Tablo 11. “Kültürel Miras”, “eğitim” ve “tanıtım” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerin özellikleri

TEZİN KATEGORİSİ	TEZİN ADI	TEZİN TÜRÜ	TEZİN YILI	KOD
Kültürel Miras- Eğitim- Tanıtım	Türk Gölge Oyunu'nda mûsikî (Elibaş, 2012)	Yüksek Lisans	2012	KET-1
	Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şiire kültürel bağlamda uygulamalı bir yaklaşım (Polat, 2012)	Yüksek Lisans	2012	KET-2
	Bir kültür elçisi olarak profesyonel turist rehberinin turistlere aktarılan kültürel değerlere katkısına yönelik turist algılamaları: Kapadokya örneği (Çokal, 2015)	Yüksek Lisans	2015	KET-3
	Kent kimliğinin sürdürülebilirliği için peyzaj yönetim anlayışının geliştirilmesi: Bartın-Amasra örneği (Özdemir, 2016)	Yüksek Lisans	2016	KET-4
	Kazakistan’ın turizm potansiyeli ve geliştirilebilir turizm çeşidi olarak kültür turizminin incelenmesi (Uspanova, 2017)	Yüksek Lisans	2017	KET-5
	Sürdürülebilir turizmin ilkeleri ve göstergeleri açısından Alaçatı (Çeşme/İzmir) turizminin değerlendirilmesi (Bora, 2018)	Yüksek Lisans	2018	KET-6
	11 – 15 yaş arası çocuklarda ney eğitimi (Deneme) (Görgin, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KET-7
	Gastronomik bir değer ve kültürel miras olarak mesir macunu (Yurdakul, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KET-8
	Sinemada mesleki örgütlenmeler: BSB sinema eseri sahipleri meslek birliği örneği (Güneş, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KET-9
	Somut olmayan kültürel miras kaynaklarının turizm çekiciliği kapsamında değerlendirilmesi: Türk kâğıt süsleme (Ebru) sanatı örneği (Türkoğlu, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KET-10
	Tarihsel kentlerin çevre sorunları çözüm önerileri ve halkın görüşleri: Safranbolu örneği (Şendemir, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KET-11
	Uşak ilinde jeositler, jeomorfositler ve başlıca problemleri (Dündar, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KET-12
	Kültürel miras eğitiminde bit’in rolü ve ar mobil uygulama projesi (Vargün, 2020)	Doktora	2020	KET-13

KET-1 tezinde kullanılan yöntemler incelendiğinde tezde yöntem olarak doküman analizi ve gözlem görülürken KET-2 tezinde içerik analizi, KET-3 tezinde anket, KET-4 tezinde SWOT analizi ve gözlem, KET-5 tezinde anket ve SWOT analizi, KET-6 tezinde

görüşme, rekabet analizi, SWOT analizi, gözlem ve alan çalışması, KET-7 tezinde doküman analizi, KET-8 tezinde görüşme ve anket, KET-9 tezinde doküman analizi, KET-10 ve KET-11 tezlerinde görüşme ve anket, KET-12 tezinde harita ve grafik hazırlanması ve KET-13 tezinde uygulama ve öz değerlendirme görülmektedir (Tablo 12.). Tablodaki veriler incelendiğinde üç tezde doküman analizi, 6 tezde görüşme, 5 tezde anket, 3 tezde SWOT analizi, 2 tezde gözlem, 1 tezde içerik analizi, 1 tezde rekabet analizi ve 1 tezde de alan çalışması olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 12. “Kültürel Miras”, “eğitim” ve “tanıtım” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerde kullanılan yöntem

TEZİN KODU	YÖNTEM										
	Doküman Analizi	Uygulama	Görüşme	İçerik Analizi	Anket	Rekabet Analizi	SWOT Analizi	Gözlem	Harita ve Grafik Hazırlanması	Öz Değerlendirme	Alan Çalışması
KET-1	X		X								
KET-2				X							
KET-3					X						
KET-4			X				X	X			
KET-5					X		X				
KET-6			X			X	X	X			X
KET-7	X										
KET-8			X		X						
KET-9	X										
KET-10			X		X						
KET-11			X		X						
KET-12									X		
KET-13		X								X	

Ulusal Tez Merkezi üzerinden “kültürel miras”, “farkındalık” ve “tanıtım” anahtar kelimeleri ile arama yapıldığında “Geleneksel Türk gölge oyunu Karagöz’ün plastik açıdan değerlendirilerek seramik sanat formlarına dönüştürülmesi” (KFT-1), “Somut olmayan kültürel miras ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı” (KFT-2), “Taşınmaz kültür mirasının sürdürülebilirliğinde alan tanımı ve farkındalığın önemi, Taşkale kaya oyma ambarları örneği” ve “Ünye ilçesinin doğal miras envanteri” adlı tezler ulaşılmıştır. KFT-1 tezi 2012 yılında yayımlanmış bir yüksek lisans tezi iken KFT-2 tezi 2017 yılında yayımlanmış bir yüksek lisans tezi, KFT-3 ve KFT-4 tezleri 2019 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleridir (Tablo 13.). Tablodaki verilere bakıldığında tezlerin tamamının yüksek lisans tezi olması dikkat çekmektedir.

Tablo 13. “Kültürel Miras”, “farkındalık” ve “tanıtım” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerin özellikleri

TEZİN KATEGORİSİ	TEZİN ADI	TEZİN TÜRÜ	TEZİN YILI	KOD
Kültürel Miras-Farkındalık-Tanıtım	Geleneksel Türk gölge oyunu Karagöz’ün plastik açıdan değerlendirilerek seramik sanat formlarına dönüştürülmesi (Aksakal, 2012)	Yüksek Lisans	2012	KFT-1
	Somut olmayan kültürel miras ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı (Akcaoğlu, 2017)	Yüksek Lisans	2017	KFT-2
	Taşınmaz kültür mirasının sürdürülebilirliğinde alan tanımı ve farkındalığın önemi, Taşkale kaya oyma ambarları örneği (Uysal, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFT-3
	Ünye ilçesinin doğal miras envanteri (Koç, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFT-4

KFT-1 tezinde kullanılan yöntemler incelendiğinde tezde yöntem olarak doküman analizi ve gözlem görülürken KFT-2 tezinde doküman analizi ve içerik analizi, KFT-3 tezinde anket, gözlem ve belgeleme, KET-4 tezinde doküman analizi, görüşme, gözlem, harita ve grafik hazırlanması ve alan çalışması görülmektedir (Tablo 14.). Tablodaki veriler incelendiğinde üç tezde doküman analizi, 3 tezde görüşme, 2 tezde gözlem, 1 tezde içerik analizi, 1 tezde anket, 1 tezde belgeleme, 1 tezde harita ve grafik hazırlanması ve 1 tezde de alan çalışması olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 14. “Kültürel Miras”, “eğitim” ve “tanıtım” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerde kullanılan yöntem

TEZİN KODU	YÖNTEM							
	Doküman Analizi	Görüşme	İçerik Analizi	Anket	Gözlem	Belgeleme	Harita ve Grafik Hazırlanması	Alan Çalışması
KFT-1	X	X						
KFT-2	X		X					
KFT-3		X		X	X	X		
KFT-4	X	X			X		X	X

Ulusal Tez Merkezi üzerinden “kültürel miras”, “farkındalık” ve “eğitim” anahtar kelimeleri ile arama yapıldığında “İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kültürel mirasın korunması bilincine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerinin ölçülmesi (Ağrı ili örneği)” (KFE-1), “Kültürel mirasın korunması ve arkeoloji bilincinin geliştirilmesinde sorunlar ve toplumda farkındalık yaratma” (KFE-2), “Sosyal bilgiler dersinde kültürel miras eğitimine ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri” (KFE-3), “Açık ve örgün eğitim sosyal bilgiler ders kitapları ve öğretim programında somut olmayan kültürel miras öğelerinin incelenmesi” (KFE-4), “Sosyal bilgiler ders kitaplarının somut olmayan kültürel miras açısından incelenmesi” (KFE-5), “Sanat eğitimi veren kurumlardaki öğrencilerin sanatsal farkındalıklarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Anadolu Medeniyetleri Müzesi örneği)” (KET-6), “Metal tekstil yöntemlerinin takı ve tasarım uygulamaları”(KET-7), “Çocuklar için arkeoloji eğitimi: İzmir kent ölçeğinde kültürel mirasın aktarımı ve proje önerileri” (KET-8), “İlkokul sosyal bilgiler dersinde somut olmayan kültürel miras eğitimine yönelik etkinlik temelli bir eylem araştırması” (KFE-9), “Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih çalışmasına bir örnek: Tokat merkez mahalle isimleri” (KFE-10), “Sosyal ve kültürel boyutuyla Efemera” (KFE-11), “Açık hava müzelerinin eğitim ve kültür değerinin incelenmesi, İstanbul Miniaturk örneği” (KFE-12), “Belirli gün ve haftalar etkinliklerinin ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı öğrenme alanlarına etkisi” (KET-13), “Bodrum Girelbelen Köyü’nde kırsal mimarinin korunması” (KFE-14), “Dünya miras listesi adaylık sürecinde Mardin kentsel sit alanının kültürel peyzaj değerleri ve taşıdığı riskler” (KFE-15), “Kültürel turizm bağlamında Bergama’nın değerlerinin irdelenmesi ve koruma yaklaşımı” (KFE-16), “Mobilya tasarımında tasarım ve zanaat ilişkisi üzerinden kültürel sürdürülebilirlik ve Türkiye’de durum” (KFE-17), “Savaşların kültürel miras üzerindeki etkisi: Suriye örneği” (KFE-18), “Somut olmayan kültürel miras konusunda Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmalar üzerine açıklamalı bibliyografya denemesi” (KFE-19), “Sosyal sorumluluk projelerinin arkeolojik arazi çalışmalarında uygulama örnekleri” (KFE-20), “Yerel halkın kültürel miras algısı, farkındalığı ve deneyimi: Şanlıurfa örneği” (KFE-21), “Somut olmayan kültürel mirasın eğitimi ve kültürün aktarımı: Türkiye örneği” (KFE-22), “Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerindeki ortaokul görsel sanatlar ders programlarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi” (KFE-23), “Lübnan Trablusşam Karatay Medresesi, Karatay Evi ve çevresi koruma sorunları” (KFE-24), “Manavgat Karavca Mahallesi sakinlerinin yakın çevredeki milli kültür öğelerine yönelik görüşleri” (KFE-25) ve “Uluslararası yükseköğretim öğrencilerinin UNESCO dünya mirasında yer alan somut ve somut olmayan kültürel miraslar hakkında farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi: Türkiye örneği” (KFE-26) adlı tezlere ulaşılmıştır. KFT-1 tezi 2012 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleri iken KFT-2 ve KFT3 tezleri 2014 yılında

yayımlanmış yüksek lisans tezleri, KFT-4 ve KFT-5 tezleri 2015 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleri, KFT-6 tezi 2016 yılında yayımlanmış doktora tezi, KFT-7 tezi 2016 yılında yayımlanmış sanatta yeterlilik tezi, KFT-8 tezi 2016 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezi, KFT-9 ve KFT-10 2018 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleri, KFT-11 tezi 2019 yılında yayımlanmış doktora tezi, KFT-12, KFT-13, KFT-14, KFT-15, KFT-16, KFT-17, KFT-18, KFT-19, KFT-20 ve KFT-21 tezleri 2019 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleri, KFT-22 ve KFT-23 2020 yılında yayımlanmış doktora tezleri ve KFT-24, KFT-25 ve KFT-26 tezleri ise 2020 yılında yayımlanmış yüksek lisans tezleridir (Tablo 15). Tablodaki verilere bakıldığında 22 yüksek lisans, 3 doktora ve 1 sanatta yeterlilik tezinin olduğu görülmektedir. 2019 yılında yapılan yayınların kategori içerisindeki yoğunluğu dikkat çekerken 2020 yılında yapılan yayınların çoğunluğunun bu kategoride olması dikkat çekmektedir.

Tablo 15. “Kültürel Miras”, “farkındalık” ve “eğitim” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerin özellikleri

TEZİN KATEGORİSİ	TEZİN ADI	TEZİN TÜRÜ	TEZİN YILI	KOD
Kültürel Miras-Farkındalık-Eğitim	İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kültürel mirasın korunması bilincine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerinin ölçülmesi (Ağrı ili örneği) (Karip, 2012)	Yüksek Lisans	2012	KFE-1
	Kültürel mirasın korunması ve arkeoloji bilincinin geliştirilmesinde sorunlar ve toplumda farkındalık yaratma (Külcü, 2014)	Yüksek Lisans	2014	KFE-2
	Sosyal bilgiler dersinde kültürel miras eğitimine ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri (Avcı, 2014)	Yüksek Lisans	2014	KFE-3
	Açık ve örgün eğitim sosyal bilgiler ders kitapları ve öğretim programında somut olmayan kültürel miras öğelerinin incelenmesi (Pehlivan, 2015)	Yüksek Lisans	2015	KFE-4
	Sosyal bilgiler ders kitaplarının somut olmayan kültürel miras açısından incelenmesi (Gürkan, 2015)	Yüksek Lisans	2015	KFE-5
	Sanat eğitimi veren kurumlardaki öğrencilerin sanatsal farkındalıklarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Anadolu Medeniyetleri Müzesi örneği) (Uysal, 2016)	Doktora	2016	KFE-6
	Metal tekstil yöntemlerinin takı ve tasarım uygulamaları (Bayburtlu, 2016)	Sanatta Yeterlilik	2016	KFE-7
	Çocuklar için arkeoloji eğitimi: İzmir kent ölçeğinde kültürel mirasın aktarımı ve proje önerileri (Öztürk, 2016)	Yüksek Lisans	2016	KFE-8
	İlkokul sosyal bilgiler dersinde somut olmayan kültürel miras eğitimine yönelik etkinlik temelli bir eylem araştırması (Sağ, 2018)	Yüksek Lisans	2018	KFE-9
	Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih çalışmasına bir örnek: Tokat merkez mahalle isimleri (Polat, 2018)	Yüksek Lisans	2018	KFE-10
	Sosyal ve kültürel boyutuyla Efemera (Güner, 2019)	Doktora	2019	KFE-11
	Açık hava müzelerinin eğitim ve kültür değerinin incelenmesi, İstanbul Miniaturk örneği (Türk, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-12
	Belirli gün ve haftalar etkinliklerinin ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı öğrenme alanlarına etkisi (Karapınar, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-13
	Bodrum Girelbelen Köyü'nde kırsal mimarinin korunması (Hasbutcu, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-14
	Dünya miras listesi adaylık sürecinde Mardin kentsel sit alanının kültürel peyzaj değerleri ve taşıdığı riskler (Geyik, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-15
	Kültürel turizm bağlamında Bergama'nın değerlerinin irdelenmesi ve koruma yaklaşımı (Güleç, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-16
	Mobilya tasarımında tasarım ve zanaat ilişkisi üzerinden kültürel sürdürülebilirlik ve Türkiye'de durum (Senemoğlu, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-17
	Savaşların kültürel miras üzerindeki etkisi: Suriye örneği (Durmaz, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-18
	Somut olmayan kültürel miras konusunda Türkiye'de yapılan bilimsel çalışmalar üzerine açıklamalı bibliyografya denemesi (Saral, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-19
	Sosyal sorumluluk projelerinin arkeolojik arazi çalışmalarında uygulama örnekleri (Ertüzün, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-20

	Yerel halkın kültürel miras algısı, farkındalığı ve deneyimi: Şanlıurfa örneği (Akpirinç, 2019)	Yüksek Lisans	2019	KFE-21
	Somut olmayan kültürel mirasın eğitimi ve kültürün aktarımı: Türkiye örneği (Aral, 2020)	Doktora	2020	KFE-22
	Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerindeki ortaokul görsel sanatlar ders programlarının karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmesi (Tuna, 2020)	Doktora	2020	KFE-23
	Lübnan Trablusşam Karatay Medresesi, Karatay Evi ve çevresi koruma sorunları (Çolakoğlu, 2020)	Yüksek Lisans	2020	KFE-24
	Manavgat Karavca Mahallesi sakinlerinin yakın çevredeki milli kültür öğelerine yönelik görüşleri (Bezci, 2020)	Yüksek Lisans	2020	KFE-25
	Uluslararası yükseköğretim öğrencilerinin UNESCO dünya mirasında yer alan somut ve somut olmayan kültürel miraslar hakkında farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi: Türkiye örneklemini (Mokrane, 2020)	Yüksek Lisans	2020	KFE-26

KFE-1 tezinde kullanılan yöntem incelendiğinde tezde yöntem olarak anket görölürken KFE-2 tezinde ön test ve son test, KFE-3 tezinde görüşme ve içerik analizi, KFE-4 ve KFE-5 tezlerinde doküman analizi, KFE-6 tezinde anket, KFE-7 tezinde doküman analizi, KFE-8 tezinde eğitim verme, KFE-9 tezinde görüşme, anket, gözlem, eğitim verme ve öz değerlendirme, KFE-10 tezinde görüşme, KFE-11 tezinde doküman analizi ve görüşme, KFE-12 tezinde görüşme ve anket, KFE-13 tezinde anket, KFE-14 tezinde doküman analizi, görüşme, SWOT analizi, belgeleme ve alan çalışması, KFE-15 tezinde görüşme ve alan çalışması, KFE-16 tezinde görüşme, anket, belgeleme ve harita ve grafik hazırlanması, KFE-17 tezinde doküman analizi, uygulama ve görüşme, KFE-18 tezinde doküman analizi ve alan çalışması, KFE-19 tezinde doküman analizi, KFE-20 tezinde doküman analizi, görüşme ve gözlem, KFE-21 tezinde anket, KFE-22 tezinde görüşme, KFE-23 tezinde doküman analizi, KFE-24 tezinde görüşme, alan çalışması ve belgeleme, KFE-25 tezinde görüşme ve KFE-26 tezinde ise anket görölürmektedir (Tablo 16). Tablodaki veriler incelendiğinde on tezde doküman analizi, 13 tezde görüşme, 8 tezde anket, 4 tezde alan çalışması, 2 tezde gözlem, 2 tezde eğitim, 2 tezde belgeleme, 1 tezde uygulama, 1 tezde içerik analizi, 1 tezde SWOT analizi, 1 tezde harita ve grafik hazırlanması, 1 tezde ön test- son test ve 1 tezde de öz değerlendirme olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 16. “Kültürel Miras”, “farkındalık” ve “eğitim” anahtar kelimeleriyle yapılan arama sonucu elde edilen tezlerde kullanılan yöntem

TEZİN KODU	YÖNTEM												
	Doküman Analizi	Uygulama	Görüşme	İçerik Analizi	Anket	SWOT Analizi	Gözlem	Belgeleme	Harita ve Grafik Hazırlanması	Ön Test - Son Test	Eğitim	Öz Değerlendirme	Alan Çalışması
KFE-1					X								
KFE-2										X			
KFE-3			X	X									
KFE-4	X												
KFE-5	X												
KFE-6					X								
KFE-7	X												
KFE-8											X		
KFE-9			X		X		X				X	X	
KFE-10			X										
KFE-11	X		X										
KFE-12			X		X								
KFE-13					X								
KFE-14	X		X			X		X					X
KFE-15			X										X
KFE-16			X		X			X	X				
KFE-17	X	X	X										
KFE-18	X												X
KFE-19	X												
KFE-20	X		X				X						
KFE-21					X								
KFE-22			X										

Kaynakça

- Akay, S. (2006). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Tarih Araştırmalarında Kaynak Olma Özelliği. *Milli Folklor Dergisi*, (70): 38-58.
- Akcaoğlu, C. (2017) Somut Olmayan Kültürel Miras ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Akpirinç, E. (2019) Yerel Halkın Kültürel Miras Algısı, Farkındalığı ve Deneyimi: Şanlıurfa Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Harran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Aksakal, O. (2012) Geleneksel Türk Gölge Oyunu Karagöz'ün Plastik Açından Değerlendirilerek Seramik Sanat Formlarına Dönüştürülmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.
- Aral, A. (2020). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Eğitimi ve Kültürün Aktarımı: Türkiye Örneği, Yayınlanmamış Doktora, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Avcı, M. (2014). Sosyal Bilimler Dersinde Kültürel Miras Eğitime İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Bayburtlu, Ç. (2016). Metal Tekstil Yöntemlerinin Takı ve Tasarım Uygulamaları, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bezci, G. (2020). Manavgat Karavca Mahallesi Sakinlerinin Yakın Çevredeki Milli Kültür Öğelerine Yönelik Görüşleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Bora, Ö. (2018) Sürdürülebilir Turizmin İlkeleri ve Göstergeleri Açısından Alaçatı (Çeşme/İzmir) Turizminin Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Burns, N., Grove, K. (2007). *Understanding Nursing Research: Building an Evidence-Based Practice*. China: Saunders.
- Can, M. (2009). Kültürel Miras ve Müzecilik. Çalışma Raporu. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Çavdar, E. (2020). Ortaokul Düzeyinde Değer Eğitimiyle Bütünleştirilmiş Stem Eğitimi Uygulamalarının Tasarlanması ve Etkinliğinin Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Rize.
- Çolakoğlu, F. (2020). Lübnan Trablusşam Karatay Medresesi, Karatay Evi ve Çevresi Koruma Sorunları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çokal, Z. (2015) Bir Kültür Elçisi Olarak Profesyonel Turist Rehberinin Turistlere Aktarılan Kültürel Değerlere Katkısına Yönelik Turist Algılamaları: Kapadokya Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Danişman, Ş. (2020). Ortaokul Düzeyinde Cebir Öğrenme-Öğretme Süreçlerinin Göstergibilim Bağlamında İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Doğan, E. (2009). Kentsel Kültür Varlıklarının Değerlendirilmesine ve Tanıtılmasına Yönelik Bir Öneri: Buldan Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Durmaz, E. (2019). Savaşların Kültürel Miras Üzerindeki Etkisi: Suriye Örneği, Yüksek Lisans, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

- Dündar, G. (2019) Uşak İlinde Jeositler, Jeomorfositler ve Başlıca Problemleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Elibaş, E. (2012). Türk Gölge Oyunu'nda Müsikî, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Endresen, K. (1999) Sustainable Tourism and Cultural Heritage "A Review of Development Assistance and Its Potential to Promote Sustainability". *NWHO*.
- Ertüzün, C. (2019). Sosyal Sorumluluk Projelerinin Arkeolojik Arazi Çalışmalarında Uygulama Örnekleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2019.
- Gerrish, K. ve Lacey, A. (2010). *The Research Process in Nursing*. London: Wiley-Blackwell.
- Geyik, N. (2019). Dünya Miras Listesi Adaylık Sürecinde Mardin Kentsel Sit Alanının Kültürel Peyzaj Değerleri ve Taşıdığı Riskler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Görgin, G. (2019). 11 – 15 Yaş Arası Çocuklarda Ney Eğitimi (Deneme), Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Güç, V. (1992). Ören Yerlerinde Kazı Sonrası Bakım Onarım ve Sergileme Sorunlarının Karşılaştırmalı Örnekler Üzerinde İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güleç, G. (2019). Kültürel Turizm Bağlamında Bergama'nın Değerlerinin İrdelenmesi ve Koruma Yaklaşımı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Güner, S. (2019). Sosyal ve Kültürel Boyutuyla Efemera, Yayınlanmamış Doktora, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güneş, E. (2019). Sinemada Mesleki Örgütlenmeler: Bsb Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Gürkan, B. (2015). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Somut Olmayan Kültürel Miras Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Hasbutcu, İ. (2019). Bodrum Girelbelen Köyü'nde Kırsal Mimarinin Korunması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karaarslan, T. (1994). Türkiye'nin Tanıtımına Yönelik Afiş Tasarımları (1962-1992), Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karaçam, Z. (2013). Sistemik Derleme Metodolojisi: Sistemik Derleme Hazırlamak için Bir Rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(1), 26-33.
- Karapınar, S. (2019). Belirli Gün ve Haftalar Etkinliklerinin Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanlarına Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karip, F. (2012). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Kültürel Mirasın Korunması Bilincine Yönelik Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Ölçülmesi (Ağrı İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Koç, Ş. (2019). Ünye İlçesinin Doğal Miras Envanteri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.
- Kurtar, C. ve Somuncu, M. (2013). Kentsel Kültürel Mirasın Korunması ve Sürdürülebilirliği: Ankara Hamamönü Örneği. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 35-47.

Külcü, Ö. (2014). Kültürel Mirasın Korunması ve Arkeoloji Bilincinin Geliştirilmesinde Sorunlar ve Toplumda Farkındalık Yaratma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Mokrane, H. (2020). Uluslararası Yükseköğretim Öğrencilerinin Unesco Dünya Mirasında Yer Alan Somut ve Somut Olmayan Kültürel Miraslar Hakkında Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Moula, P. & Goodman, M. (2009). *Nursing Research*. London: SAGE Publication Ltd.

Özdemir, D. (2016). Kent Kimliğinin Sürdürülebilirliği için Peyzaj Yönetim Anlayışının Geliştirilmesi: Bartın-Amasra Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Özkan, N. (2005). Koruma ve Kültür Turizmi Bağlamında İstanbul Tarihi Yarımada'da Bizans Dönemi Mimari Mirasının Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, G. (2016). Çocuklar için Arkeoloji Eğitimi: İzmir Kent Ölçeğinde Kültürel Mirasın Aktarımı ve Proje Önerileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Pehlivan, A. (2015). Açık ve Örgün Eğitim Sosyal Bilimler Ders Kitapları ve Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Miras Öğelerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Polat, Ö. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şiire Kültürel Bağlamda Uygulamalı Bir Yaklaşım, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Polat, U. (2018). Sosyal Bilimler Öğretiminde Sözlü Tarih Çalışmasına Bir Örnek: Tokat Merkez Mahalle İsimleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Sağ, Ç. (2018). İlkokul Sosyal Bilimler Dersinde Somut Olmayan Kültürel Miras Eğitimine Yönelik Etkinlik Temelli Bir Eylem Araştırması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Saral, E. (2019). Somut Olmayan Kültürel Miras Konusunda Türkiye'de Yapılan Bilimsel Çalışmalar Üzerine Açıklamalı Bibliyografya Denemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Senemoğlu, İ. (2019). Mobilya Tasarımında Tasarım Ve Zanaat İlişkisi Üzerinden Kültürel Sürdürülebilirlik ve Türkiye'de Durum, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Shankar, B. & Swamy, C. (2013). Creating Awareness for Heritage Conservation in The City of Mysore: Issues and Policies, 3(2): 698-703.

Sürücü, O. (2017). Sanal Gerçekliğin Kültürel Mirası Korumada Kullanımı, Salih Bozok Villası Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Şendemir, N. (2019). Tarihsel Kentlerin Çevre Sorunları Çözüm Önerileri Ve Halkın Görüşleri: Safranbolu Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.

Tuna, S. (2020). Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerindeki Ortaokul Görsel Sanatlar Ders Programlarının Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Doktora, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Türk, T. (2019). Açık Hava Müzelerinin Eğitim ve Kültür Değerinin İncelenmesi, İstanbul Miniaturk Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türkoğlu, T. (2019). Somut Olmayan Kültürel Miras Kaynaklarının Turizm Çekiciliği Kapsamında Değerlendirilmesi: Türk Kâğıt Süsleme (Ebru) Sanatı Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Uspanova, B. (2017). Kazakistan'ın Turizm Potansiyeli ve Geliştirilebilir Turizm Çeşidi Olarak Kültür Turizminin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Uysal, M. (2019). Taşınmaz Kültür Mirasının Sürdürülebilirliğinde Alan Tanımı ve Farkındalığın Önemi, Taşkale Kaya Oyma Ambarları Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uysal, N. (2016). Sanat Eğitimi Veren Kurumlardaki Öğrencilerin Sanatsal Farkındalıklarının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Anadolu Medeniyetleri Müzesi Örneği), Yayınlanmamış Doktora, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Vargün, Ö. (2020). Kültürel Miras Eğitiminde Bit'in Rolü ve Ar Mobil Uygulama Projesi, Yayınlanmamış Doktora, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yurdakul, A. (2019) Gastronomik Bir Değer ve Kültürel Miras Olarak Mesir Macunu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Timur, N. M., Çevik, S. ve Kıcı, K. G. (2014). Etkinlik Turizmi: Kültür Başkenti Etkinliklerinin Başarı Unsurları Üzerine Bir Değerlendirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2)1, 56-83.
- Niksarlıoğlu, A. (2007). Kültür Eksenli Kentsel Dönüşüm: 2010 Avrupa Kültür Başkenti Olarak İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.